

Johannes Calvijn: waar hij zijn theologie en zijn manier van leven vandaan haalde

<https://www.lighthouse-trails-research.com/blog/john-calvin-where-he-got-his-theology-and-his-manner-of-life/>

Het volgende is een uittreksel uit het boek van Bob Kirkland D.D.¹: *Calvinism, None Dare Call It Heresy* (LHT, 2018; hoofdstukken 1 en 2). Dit boek – NL-vertaald en in PDF – kan u bij mij aanvragen.

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (HSV)
Vertaling, plaatje en voetnoten door M.V., 5-6-2024

Noot door M.V.: Johannes Calvijn was in werkelijkheid een duivels monster! Hij is verantwoordelijk voor talloze afzichtelijke folteringen en gruwelijke moorden tegen hen die het niet met hem eens waren. Hij was de protestantse paus die regeerde met folteringen en brandstapels.

Wanneer een predikant voor het eerst een andere predikant ontmoet, duurt het meestal niet lang voordat de vraag komt waar ze elk hun Bijbelopleiding hebben genoten. Het antwoord zal veel informatie onthullen over de theologie en de filosofie van het ambt van de nieuwe kennis.

Betreffende Johannes Calvijns geestelijke opleiding zei Calvijn:

Augustinus is het zozeer met mij eens dat, als ik een belijdenis van mijn geloof zou willen schrijven, het mij veel genoeg zou doen om uitgebreid uit zijn geschriften te citeren.[1]

WIE WAS AUGUSTINUS, EN WAT GELOOFDE HIJ?

Augustinus (354-430) wordt soms “de vader van de inquisitie” genoemd, omdat hij het precedent schiep dat geweld en onderdrukking moesten worden gebruikt om degenen die als ketters werden beschouwd te stoppen en te controleren:

De monarch, zo betoogde hij [Augustinus], had de plicht om schisma en ketterij te onderdrukken, en zelfs om druk uit te oefenen op ketters om hen te dwingen zich te bekeren. “Dwing hen binnen te komen” (Lukas 14:23) kreeg een nieuwe en onvermoede betekenis. Augustinus was de vader van de inquisitie geworden.[2]

Verwijzend naar degenen die hij als ketters beschouwde, zei Augustinus:

Waarom ... zou de Kerk geen geweld moeten gebruiken om haar verloren zonen te dwingen terug te keren, als de verloren zonen anderen tot hun vernietiging zouden dwingen? [3]

Augustinus hield ook vast aan veel overtuigingen die meer overeenkomen met het katholicisme dan met het bijbelse Christendom.

Met betrekking tot de kinderdoop zei Augustinus:

Zodat zuigelingen, tenzij ze door het sacrament [de doop] bij het aantal gelovigen komen dat voor dit doel door God is ingesteld, ongetwijfeld in deze duisternis zullen blijven.[4]

Laat er dan geen eeuwige redding beloofd worden aan zuigelingen buiten onze eigen mening, zonder de doop van Christus.[5]

... tenzij ze [zuigelingen] niet dit voordeel [de doop] hebben ontvangen, lopen ze manifest het gevaar van verdoemenis.[6]

Ongedoopte baby's kunnen niet alleen het koninkrijk van God niet binnengaan, maar kunnen ook geen eeuwig leven hebben.[7]

---

¹ <https://www.lighthouse-trails.com/2691-bob-kirkland>

Augustinus zei ook dingen die suggereerden dat hij geloofde dat Maria zondeloos was, zoals te zien is in zijn boek *On Nature and Grace* in hoofdstuk 42 getiteld “De Heilige Maagd Maria kan zonder zonde geleefd hebben”.[8] Bovendien geloofde hij in het vagevuur.[9]

Over de verlossing zei Augustinus:

Ik zou het evangelie niet geloven, tenzij het wordt bewogen door² het gezag van de Katholieke Kerk.[10]

Hij deed deze uitspraak omdat hij geloofde dat de enige ware kerk de Rooms-Katholieke Kerk was. Hij verklaarde:

Alleen de Katholieke Kerk is het lichaam van Christus. . . . Buiten dit lichaam geeft de Heilige Geest niemand leven.[11]

Dit is de man op wie Johannes Calvijn zijn begrip van de Bijbel baseerde. Volgens Augustinus gaat iedereen buiten de katholieke kerk naar de hel. Besepte Calvijn niet dat hij daar ook bij betrokken zou moeten zijn?

EEN JONGE BEKEERLING DIE NET UIT HET KATHOLICISME IS GEKOMEN

Binnen slechts twee jaar nadat Calvijn zichzelf protestant had verklaard, publiceerde hij zijn beroemde *Instituties van de christelijke religie*³. In alle geschriften van Calvijn zal men geen duidelijk getuigenis vinden van zijn reddingservaring. Een verklaring van zijn “bekering” is alleen te vinden in zijn boek *Commentaar op de Psalmen*, waar hij schrijft:

God onderwierp en bracht door een plotselinge bekering [verwijzend naar zijn plotselinge afwijken van de katholieke kerk op 23-jarige leeftijd] mijn geest tot een onderwijsbaar kader, dat in dergelijke zaken meer verhard was dan men van iemand in mijn vroege levensperiode had kunnen verwachten. Toen ik aldus enige smaak en kennis van ware godsvrucht had ontvangen, werd ik onmiddellijk ontstoken met zo’n intens verlangen om daarin vooruitgang te maken, dat ik, hoewel ik andere studies niet helemaal achterwege liet, ze toch met minder ijver nastreefde.[12]

Als we aannemen dat zijn vaag intellectueel getuigenis van verlossing een echte verlossingservaring was, was hij nog maar ongeveer twee jaar christen toen hij zijn *Instituties* schreef, wat een fundamentele bron is voor het hedendaagse calvinisme.

Het is interessant om op te merken dat deze man, die tegenwoordig bij zoveel christenen in zo’n hoog aanzien staat, in diezelfde periode van twee jaar minstens een jaar op de loonlijst van de katholieke kerk heeft gestaan.[13]

DE LEVENSWIJZE VAN JOHANNES CALVIJN

Bernard Cottret⁴, een universiteitsprofessor in Frankrijk, schreef een boek met de titel *Calvin: A Biography* waarin hij duidelijk zijn bewondering voor Calvijn op verschillende niveaus laat zien. Gezien het feit dat Cottret niet is wat je een criticus van Calvijn zou noemen, verleent dit boek toch geloofwaardigheid aan de meer dan 36* executies waarbij Calvijn direct of indirect betrokken was en die in het boek zijn opgetekend. Cottret documenteert de data van executies en de methoden van vervolging, marteling en executie. Hij beschrijft de periode waarin Calvijn veel gezag had in Genève; en wanneer Calvijn iemand als ketter aan de kaak stelde (vaak kwam de veroordeling voor het bekritisieren of zelfs maar in twijfel trekken van Calvijns leringen), werd die persoon vervolgd. Cottret beschrijft de sfeer in die tijd:

Angst voor tovenarij en kettters bracht als gevolg overhaaste, zelfs barbaarse middelen met zich mee: gevangenschap, marteling, de brandstapel.[14]

---

² “Moved by”.

³ Zie <https://www.ccel.org/ccel/calvin/institutes.html> - downloadbaar.

⁴ Bernard Cottret: Frans historicus; 1951-2011, https://en.wikipedia.org/wiki/Bernard_Cottret

Zowel mannen als vrouwen ondergingen de martelende gevangennemingen en dodingen.

*Sommige bronnen met betrekking tot de Calvinj-gerelateerde executies hebben getallen gegeven die oplopen tot 58.

DRIE VOORBEELDEN VAN CALVIJNS VERVOLGINGEN

Jacques Gruet⁵, een bekende tegenstander van Calvinj, werd een maand lang twee keer per dag gearresteerd en gemarteld in een poging hem de beschuldigingen tegen hem te laten bekennen. Toen, op 26 juli 1547, werd hij aan een paal gebonden, werden zijn voeten eraan vastgenageld en werd hij onthoofd.[15]

Het boek van Gruet werd later gevonden en samen met zijn huis verbrand, terwijl zijn vrouw op straat werd gegooid om te kijken. Dit was geen ongewoon gedrag voor degenen die Calvinj durfden uitdagen of het niet met hem eens waren:

Gruet werd vele malen (444) gedurende vele dagen gemarteld . . . In werkelijkheid was zulk ongebreideld gebruik van marteling in Genève een calvinistische innovatie. Gruet, die onder de ergste druk van de marteling weigerde iemand anders te beschuldigen, pleitte ten slotte schuldig aan de beschuldigingen tegen hem, en bad in zijn uiterste nood om een spoedige dood. Op 26 juli 1547 werd zijn halfdode lichaam op het schavot onthoofd, waarbij de romp werd vastgebonden en de voeten eraan werden vastgenageld. Dat waren de gerechtelijke methoden en barmhertigheden van een gereformeerd christendom, geleid door een hoofdhervormer.[16]

Michael Servet, een wetenschapper, een arts en theoloog, werd in 1511 in Villanova geboren. Hij maakte Calvinj boos door een kopie van Calvinjs geschriften terug te sturen met kritische opmerkingen in de kantlijn. Calvinj stelde een doctrine op van meer dan dertig officiële beschuldigingen tegen Servet, waaronder de verwerping van de leer van Johannes Calvinj over de kinderdoop die tot redding leidt. Vijf dagen na het begin van het proces schreef Calvinj: “Ik hoop dat hem op zijn minst het doodvonnis zal worden opgelegd”[17] Hij zei ook over Servet: “Als hij komt en mijn invloed kan baten, zal ik niet toelaten dat hij levend vertrekt”.[18]

Michael Servetus levend verbrand in 1553

Calvinj kreeg zijn wens op 27 oktober 1553. Servet werd op de brandstapel verbrand. Hij schreeuwde terwijl hij letterlijk levend werd gebakken vanaf de voeten naar boven en dertig minuten lang de hitte van de vlammen onderging voordat hij uiteindelijk bezweek voor een van de meest pijnlijke en wrede doodsmethoden die mogelijk waren.

Servet had een theologieboek geschreven, waarvan een exemplaar op de borst van Servet was gebonden. De vlammen van het brandende boek stegen op tegen zijn gezicht terwijl hij het uitschreeuwde van de pijn.[19]

Hoewel Michael Servet zeker een aantal onbijbelse leringen had, zoals zijn verwerping van de Drie-eenheid, had hij, zoals wijlen apoloog Dave Hunt het uitdrukt, “gelijk over sommige dingen: dat God zielen niet voorbestemt tot de hel en dat God liefde is”.[20]

Sommigen hebben geprobeerd te zeggen dat Calvinj niet verantwoordelijk was voor de wrede manier waarop Servet werd geëxecuteerd en dat hij alleen maar wilde dat Servet werd onthoofd (uiteraard een minder pijnlijke manier om geëxecuteerd te worden). Brenda Nickel, een voormalige calvinist die te zien was in een documentaire over gereformeerde theologie, geeft enig inzicht:

Calvinj had een langdurige vendetta tegen Servet. Servet was zo dwaas om Calvinj te beschimpen door middel van brieven; Calvinj stond er dus op dat hij gearresteerd en aangeklaagd zou worden toen hij Genève binnenkwam. Calvinj wilde de doodstraf voor hem. Servet smeekte

⁵ Jacques Gruet stierf in 1547. https://en.wikipedia.org/wiki/Jacques_Gruet

Calvijn om onthoofd te worden in plaats van op de brandstapel te worden verbrand, en Calvijn was bereid met het idee mee te gaan. Als Servet werd onthoofd in plaats van verbrand, dan kon Calvijn niet de schuld krijgen. Onthoofding was in dit geval aantrekkelijk voor zowel Servet als Calvijn. Onthoofding zou worden gezien als een burgerlijk misdrijf en Calvijn bevrijden van bloed aan zijn handen. De Franse hervormer William Farel berispte Calvijn voor de gedachte. Omdat de aanklacht religieus en niet burgerlijk van aard was, werd Servet op de brandstapel verbrand.

Melanchthon (Luthers vriend en opvolger) prees Calvijn voor de dood van Servet. Deze executie zorgde ervoor dat Calvijn in heel Europa beroemd werd. Het zette hem als het ware op de kaart als een opmerkelijk en gerespecteerd hervormer.[21]

Blijkbaar moet Calvijn de behoefte hebben gevoeld om zichzelf te sussen van schuld aan de moorden die hij had helpen institutionaliseren.

Bernard Cottret schreef ook over de vervolging van de wederdoper Belot:

Terwijl hij de vooroordelen van zijn tijdgenoten tegen tovenaars deelde, bleef de geestelijke Calvijn toegewijd aan een van de belangrijkste missies van de kerk, het aan de kaak stellen van ketterij en het veroordelen van ketters. Voor Calvijn waren de grootste ketters de wederdopers. Zij waren de interne vijand tegen de papisten, die de ontwikkeling van het “ware geloof” van buitenaf bedreigden. Papisten waren bovendien geen ketters in de strikte zin van het woord; hun dwalingen waren voorspelbaar, bijna geprogrammeerd, en over het geheel genomen minder gevaarlijk dan die oorspronkelijke gedachten die de gereformeerde wereld zelf dreigden te beïnvloeden. In 1545 oordeelde de wederdoper Belot dat het Oude Testament was afgeschaft door het Nieuwe. Dit standpunt kan theologisch discutabel zijn, maar rechtvaardigde het de marteling die de arme Belot werd aangedaan nadat hij was geketend en zijn scheldwoorden tegen Calvijn werden uitgelachen?[22]

Gruet, Servet en Belot waren niet de enigen die werden vervolgd omdat ze zich tegen Johannes Calvijn en zijn Instituties uitspraken:

Met dictatoriale controle over de bevolking (“hij regeerde zoals maar weinig vorsten hebben gedaan”), legde Calvijn zijn soort christendom op aan de burgerij met zweepslagen, gevangennemen, verbanningen en brandstapels. Calvijn is “de protestantse paus” en “de Geneefse dictator” genoemd die “in Genève de mening van slechts één persoon, de zijne, zou tolereren”.[23]

Het verbaast me enorm waarom iemand zou denken dat God zo’n man als Calvijn zou gebruiken om een groot leider van het Christendom te zijn!

In 1 Korintiërs 11:1 zei Paulus: “Wees navolgers van mij, zoals ik navolger van Christus ben”. Was Johannes Calvijn een navolger van Christus in zijn daden? Ik zie geen antwoord op die vraag, maar een volmondig: “Helemaal niet!”

CHRISTUS ONS VOORBEELD

Jezus zei in Mattheüs 5:44: “Maar Ik zeg u: Heb uw vijanden lief; zegen hen die u vervloeken; doe goed aan hen die u haten; en bid voor hen die u beledigen en u vervolgen”.

Jezus werd meer dan dertig jaar vervolgd en uiteindelijk gekruisigd. In Lukas 23:34 lezen we hoe Jezus reageerde op Zijn vijanden. Hij zei: “Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen”. En in Johannes 13:15 zei Jezus: “Want Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat ook u zult doen zoals Ik voor u heb gedaan”.

Dave Hunt, die de calvinistische ontmaskering *What Love is This?* Schreef, zei:

Misschien dacht Calvijn dat hij Gods instrument was om Onweerstaanbare Genade (een belangrijke doctrine in het calvinisme) op te dringen aan de burgers van Genève, Zwitserland - zelfs aan degenen die hun onwaardigheid bewezen door zich tot de dood te verzetten. Hij deed ongetwijfeld zijn best om onweerstaanbaar te zijn in het opleggen van “gerechtigheid”, maar wat hij oplegde en de manier waarop hij het oplegde, stond ver af van de genade en de leringen en het voorbeeld van Christus.[24]

VOORBEELDEN VAN DE VOLGELINGEN VAN CHRISTUS

Stefanus' vervolgers sloegen zijn hoofd in met stenen. Hij riep luid: "Heere, reken hun deze zonde niet toe!" (Handelingen 7:60). Toen Petrus, Jakobus, Johannes en Paulus werden vervolgd, hadden ze geen zin om terug te slaan naar hun vervolgers. Ze reageerden op de manier zoals ze deden omdat ze allemaal onder de controle van de Heilige Geest stonden. "De vrucht van de Geest is liefde" (Galaten 5:22). Maar Calvijn had geen echte vervolgers en reageerde op degenen die zich tegen hem verzetten door hen gevangen te laten zetten, op brute wijze te martelen en te vermoorden.

Bijbelse christenen die wedergeboren zijn en door de Heilige Geest tot leven zijn gekomen, hopen nooit dat het doodvonnis over hun vervolgers wordt uitgesproken, zoals Calvijn deed toen mensen het niet met hem eens waren.

WELKE GEEST BEHEERSTE JOHANNES CALVIJN?

De belangrijkste leer in het calvinisme is de leer over "uitverkiezing", in die zin dat God de meerderheid van de mensen die Hij schiep niet verkoos om hen te redden en ook niet van hen hield. Onder de calvinistische kijk op uitverkiezing, waarin God niet ieder mens liefheeft of verlangt dat iedereen tot geloof komt en gered wordt, is het logisch dat Johannes Calvijn Gods liefde niet had voor degenen die hij zag als zijn ongeredde medemens. Immers, als *God* niet eens van hen houdt, waarom zou *hij* dat dan wel doen? Het is deze redenering die het voor Calvijn gemakkelijk zou hebben gemaakt om de marteling en moord te rechtvaardigen van mensen die hij, naar zijn eigen inschatting, als ketters beschouwde.

Maar de Bijbel zegt dat God liefde is. Dat is een vrucht van de Geest, zoals beschreven in Galaten 5:22, en liefde is de eerste die wordt genoemd.

Het is moeilijk om niet te geloven dat Johannes Calvijn onder de invloed stond van een **andere geest** dan de Heilige Geest. **Je zult lang en hard moeten zoeken om iets te vinden in Calvijns geschriften over liefde. Het is zeker niet duidelijk in zijn manier van leven.**

EINDNOTEN

1. John Calvin, *Concerning the Eternal Predestination of God* (Louisville, KY: Westminster John Knox Press edition, 1997), p. 63.
2. Stewart Sutherland, Leslie Houlden, Peter Clarke, and Friedhelm Hardy, *The World's Religions* (England, Routledge Companion Encyclopedias, 1988), p. 162.
3. Augustine, *The Writings Against the Manichaeans and Against the Donatists, Part II—The Donatists* (Devoted Publishing edition, 2017), p. 333; also available at Christian Classics Ethereal Library (<https://www.ccel.org/ccel/schaff/npnf104.v.vi.viii.html>).
4. Augustine, Edited by Philip Schaff, *A Treatise on the Merits and Forgiveness of Sins, and on the Baptism of Infants* (Aeterna Press, 2014 edition), p. 30.
5. *Ibid.*, p. 29.
6. *Ibid.*, p. 112.
7. Augustine, Edited by Philip Schaff, *A Treatise on the Merits and Forgiveness of Sins, and on the Baptism of Infants* (Kindle edition, published by Amazon Digital Services), Chapter 8, Kindle location 3350.
8. Augustine, *On Nature and Grace* (Pickerington, OH: Beloved Publishing, 2014), pp. 35-36.
9. For example, in *City of God* (Start Publishing e-edition 2012, Kindle edition), Augustine states on p. 533: ". . . it more evidently appears that some shall in the last judgment suffer some kind of purgatorial punishments."
10. Augustine, *Against the Fundamental Epistle of Manichaeus* (JehuBooks. A.D. 397, Kindle edition), Kindle location 89, Chapter 5. Also in the print edition of *Against the Epistle of Manichaeus Called Fundamental* by CreateSpace Independent Publishing Platform, June 7, 2015, p. 13.
11. Augustine and Chrysostom, Edited by Philip Schaff, *Nicene and Post-Nicene Fathers, Volume 1-14* (Ephesians Four Group, 2015 edition, Kindle edition), Kindle location, 106761.
12. John Calvin, *Commentary on the Book of Psalms* (Amazon Digital Services LLC, 2011 edition, Kindle Edition), Kindle locations 939-943.
13. Dave Hunt, *What Love Is This?* (Bend, OR: The Berean Call, 2013, 4th edition), p. 42. Hunt writes: "Most of those today, including evangelical leaders who hold Calvin in great esteem, are not aware that they have been captivated by the writings of a devout Roman Catholic, newly converted to Luther's Protestantism, who had broken with

Rome only a year before. Oddly, Calvin kept himself on the payroll of the Roman Catholic Church for nearly a year after he claimed to have been miraculously delivered from the “deep slough” of “obstinate addiction to the superstitions of the papacy.”

14. Bernard Cottret, *Calvin: A Biography* (Grand Rapids, MI: Eerdmans Pub. Company, English translation, 2000), p. 181.
15. To read more about Gruet’s execution and other Calvin-era executions, read Preserved Smith’s (1880-1941) *The Age of the Reformation* (New York, NY: Henry Holt and Company, 1920); see page 120 for information about Gruet.
16. J. M. Robertson, *A Short History of Freethought, Ancient and Modern*, Vol. I (London: Owlfoot Press, 1914), p. 352; citing partly from: “Stähelin, i, 400. Henry avows that Gruet was ‘subjected to the torture morning and evening during a whole month’ (Eng. tr. ii. 66). Other biographers dishonestly exclude the fact from their narratives.”
17. “The Murder of Michael Servetus” (<http://www.bcbsr.com/topics/servetus.html>). Also see *The Ridpath Library of Universal Literature*, Vol. 5, p. 89 by John Clark Ridpath documenting actual letters from Calvin discussing the fate of Servetus.
18. J. M. Robertson, *A Short History of Freethought, Ancient and Modern*, Vol. I, op. cit., p. 354.
19. Will Durant, *The Story of Civilization: The Reformation*, Vol. VI (New York, NY: Simon & Schuster, 1957), pp. 482-484.
20. Dave Hunt, *What Love Is This?*, op. cit., p. 79.
21. Brenda Nickel, featured in the documentary film, *Wide is the Gate*, Vol. 2 (Produced by Caryl Productions; available through Lighthouse Trails or The Berean Call; trailer for the film: <http://www.lighthouse-trails.com/home/29-wide-is-the-gate-dvd-volume-2-the-emerging-new-christianity.html>). Her online book on Calvinism, which includes biography on her years as a Calvinist, can be accessed at <http://www.CalvinismNoMore.com>.
22. Bernard Cottret, *Calvin: A Biography*, op. cit., p. 208.
23. Dave Hunt, *What Love Is This?*, op. cit., p. 74; partly citing Williston Walker from *John Calvin: The Organizer of Reformed Protestantism* (New York, NY: Schocken Books, 1969), pp. 259 and 107.
24. *Ibid.*, p. 72.

Notitie: In sommige eindnoten is het bronmateriaal afkomstig van Kindle-edities (e-book). Wanneer paginanummers samen met Kindle-locatienummers worden opgegeven, zijn dit de paginanummers die door de Kindle-editie worden verstrekt.

Zie verder:

- Rubriek “Reformatie / Calvinisme”: <http://www.verhoevenmarc.be/#Reformatie>
- “De gevaren van gereformeerde theologie”: <http://www.verhoevenmarc.be/reformed.htm>
- Rubriek “Uitverkiezing / Predestinatie / Vrije Wil”: <http://www.verhoevenmarc.be/reformed.htm#uitverkiezing>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm